

ANALIZA EVOLUȚIEI MACHETĂRII ZIARELOR DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN PERIOADA ANILOR 1950 - 2010

Doina TOFAN, Irina NEAMȚU, Cristina GHENCEA

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: In this article it's analyzed the evolution of the layout of newspapers, published between 1950 - 2010. It is described the first appearance of newspapers on R. Moldova territory and it's analyzed the evolution of the organization of newspapers, arranging the page, type uses letters, color and paper formats. In this research is studied common trends of newspapers.

Cuvinte cheie: ziar, machetare, evoluție, aspect estetic, text, informare.

Problemele de bază ale proiectării unui ziar sunt: metoda de aranjare în pagină, regulile ce trebuie respectate pentru a obține un aspect grafic reușit, tipurile de literă ce se folosesc, cum este compartimentată oglinda paginii, ce distanțe trebuie menținute etc.

Operația de machetare înseamnă aranjarea în format, într-o manieră echilibrată, lizibilă și cât mai armonioasă a fiecărui element constitutiv (textele culese, ilustrațiile, titlurile și albiturile care permit aerisirea celorlalte elemente).

Încă din vremuri înaintate presa și-a făcut apariția ca urmare a nevoii conducătorilor de a face anunțuri către supușii lor, iar acestea să ajungă la cât mai mulți și cât mai repede. În China secolelor II și III d. Hr. circulau în rândul oficialilor foi cu știri, iar mai târziu, între anii 713 și 734, „Buletinul Curții” era scris pe mătase și informațiile erau citite oamenilor. Cu adevărat strămoșii ziarelor sunt gazetele scrise de mână ale italienilor, numite *avvisi* sau *gazettes*, care au apărut la Veneția în secolul al XVI-lea. În 1556, Guvernul de la Veneția a scos „Notizie scritte”, care arătau ca niște scrisori, iar informațiile incluse în paginile lor erau pe subiecte militare, politice și economice. Primul cotidian a fost scos de englezi, prin Elizabeth Mallet, în anul 1702. Ziarul era format dintr-o singură foaie, care pe spate avea publicitate [3].

Deși în 1790 apărea în Moldova, în limba franceză, „Courriere de Moldavie” (figura 1), care este primul ziar tipărit la noi, începuturile presei românești sunt făcute de „Curierul românesc” și „Albina Românească”.

Prima gazetă care a avut o apariție constantă a fost „Curierul românesc”, scos în aprilie 1829 de Ion Heliade Rădulescu, cu sprijinul boierului și cărturarului Dinicu Golescu, care a obținut aprobarea apariției gazetei. În 1933 își fac apariția mai multe reviste cum ar fi „Zorile de Ion Heliade Rădulescu.

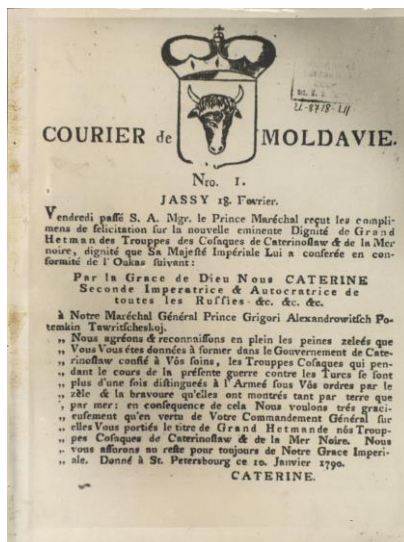

Figura 1. „Courriere de Moldavie” – primul ziar apărut în Principatele Române, Iași, 1790

„Cuvânt Moldovenesc” a fost o gazetă politică săptămânală, apărută la Chișinău între 5 iunie 1914 – 7 ianuarie 1919. Acest ziar a jucat un rol important în coagularea mișcării pentru unitatea națională a românilor basarabeni.

„Viața Basarabiei” – revistă cultural-literară, este editată de Asociația Culturală „Cuvânt Moldovenesc”. Este cea mai importantă publicație literară din Basarabia interbelică. Primul număr apare în ianuarie 1932, având imaginea bustului poetului rus A. Pușkin, edificat în grădina publică din Chișinău la 1865. Ultimul număr, care apare la Chișinău, este cel din iunie 1940.

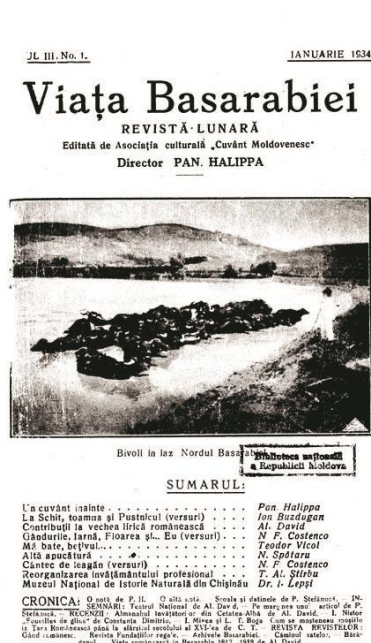
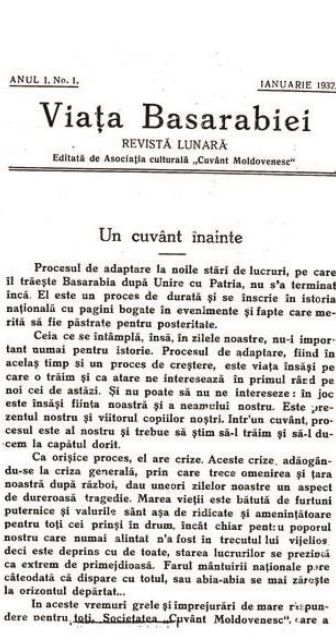
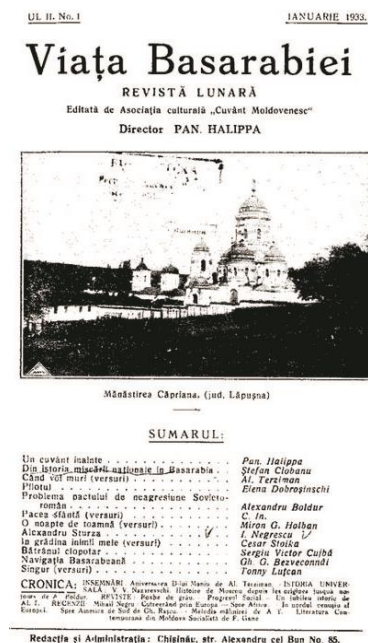

Figura 2. „Viața Basarabiei” – revistă cultural-literară, este editată de Asociația Culturală „Cuvânt Moldovenesc”

La început, aspectul ziarelor era doar o chestiune tipografică, de alegere și potrivire a caracterelor și imaginilor. Se foloseau trei mărimi a textului: textul de bază care era scris cu 12 puncte, textul pentru titlu și subtitlul. Mai târziu, odată cu dezvoltarea calculatoarelor, ziarele au trecut printr-o schimbare majoră, au început să fie introduse diferite rubrici din diferite domenii, politică, economie, divertisment etc. Iar după anii 2000 ziarele și-au pierdut mulți dintre cititori deoarece informația a devenit accesibilă pe internet.

Concurența televiziunii și a revistelor, erau bine concepute, tinerii nu mai erau deloc obișnuiți cu cititul ziarelor, și de aceea ziaristii doreau să impresioneze lumea cât mai mult, să ofere ziarului o înfățișare mai atrăgătoare pentru a acumula mai mulți cititori. Paginarea ziarelor editate acum câteva secole seamănă foarte mult cu cea a paginilor de publicitate a ziarelor moderne. Toate anunțurile curgeau unul după altul, fiind paginate în scară. Dacă un anunț nu încăpea într-o coloană, restul textului era plasat la începutul celeilalte coloane. La început, șirul de anunțuri era divizat de câteva mărci locale, mai târziu pentru acest lucru s-au folosit titlurile intermediare.

Tipuri de aliniere în paginile ziarului sunt:

Alinierea în bloc (justificată) La alinierea în bloc, toate rândurile sînt la fel de late. Se obține astfel o ordonare a coloanelor, iar fluxul citirii este concentrat asupra coloanei respective. Alinierea în bloc reprezintă soluția optimă pentru ziare și reviste, deoarece strictețea sa are ca rezultat claritate și lizibilitate. Dezavantajul constă în depenența lizibilității de lățimea coloanei. Cu cât o coloană este mai îngustă, cu atît mai des apar despărțiri în silabe pentru a se obține aceeași lățime a rîndurilor.

- Alinierea la stînga Textul aliniat la stînga se citește la fel de ușor ca și textul aliniat în bloc, deoarece începutul rîndurilor este unitar. Prin ritmul său ondulat, sînt evitate despărțirile de cuvinte prea dese. Acest stil are însă un mare dezavantaj pentru paginile prezentate sub forma unor coloane înguste.
- Alinierea la dreapta Datorită începutului dezordonat al rîndurilor, acest tip de aliniere nu este potrivit pentru textele mai lungi, deoarece ochiul este foarte solicitat în timpul procesului de citire. De aceea, el poate fi folosit doar pentru o notă scurtă sau pentru comentariile la imagini.
- Alinierea centrată Acest tip de aliniere este, datorită aspectului său dezordonat, nepotrivit pentru coloane de text alăturate. El este folosit doar pentru titluri [2].

Elementele fundamentale în paginare sunt ordinea și contrastul. Ordinea presupune alegerea valorilor, iar contrastul varietatea acestora.

Primul element determinant îl reprezintă cititorii. Așteptările lor au determinat conținutul și aspectul grafic al publicațiilor. La începuturile ei, presa avea un aspect auster, lipsit de ilustrații, în care textele erau înșirate unul după altul fără cea mai simplă încercare de diferențiere a lor, de marcarea a importanței lor. O dată cu creșterea nivelului cultural al cititorilor, creatorii de presă au trecut la diversificarea tematică a publicațiilor și sporirea expresivității grafice.

În lucrarea dată au fost analizate schimbările ce au intervenit în structura, aspectul estetic, compoziție, culoare a ziarelor editate din anii 1950-prezent.

În 1900 textul era constituit dintr-o coloană „Viața Basarabiei”, în anii 1960 – 1970 ziarele au avut modificări radicale, s-au introdus mai multe blocuri de text, se făcea alinirea în bloc (Moldova Socialistă). În 1970 – 1980 s-au introdus mai multe rubrici informative îngropate în text. În 1980 – 1990 s-a modificat formatul, s-au introdus culori și o grafică minimalistă. În 2000 – 2010 este mult mai structurat blocurile sunt aranjate, imagini mai clare și sunt introduse mai multe imagini.

Tabelul 1. Analiza evoluției machetării ziarelor în perioada 1950 -2010

Nr.	Anii	Aspectul estetic	Caracteristici	Culoarea în pagină	Forma- tul ziarelor
1	2	3	4	5	6
1.	1960-1970		S-au introdus mai multe blocuri de text, se făcea alinirea în bloc	Alb-negru	A3
2.	1970-1980		S-au introdus culori doar pe prima pagină, și mai multe rubrici informative îngropate în text.	Din acești ani ziarele se dezvoltă, începe să se redea culoare pe prima pagină	A3
3.	1980-1990		S-au introdus culori și o grafică minimalistă	Prima pagină color	A3
4.	1990-2000		Mai multă ordine și claritate, se utilizează mai multe metode de evidențiere.	Color prima pagină și unele pagini din interior și alb-negru	A3

Tabelul 1. Continuare

1	2	3	4	5	6
5.	2000-2010		Ziarele sunt mult mai structurate, blocurile sunt aranjate, imagini mai clare și sunt introduse mai multe imagini, articolele sunt amplasate pe orizontală, textele articolelor mai scurte, lizibilitate mai bună.	Color și alb-negru	A3

Concluzii:

Societatea umană este determinată de procesul de dezvoltare care include trei etape principale: informația, tehnologia și știința. Pe parcursul evoluției ziarelor din 1900 până în 2010 mai toate cotidienele și-au schimbat concepția grafică. Multe dintre ele au avut parte chiar de numeroase modificări. Schimbările suferite sunt, în mare parte, următoarele: mai multă ordine și claritate, o lizibilitate mai bună, mai multă culoare, texte mai scurte și grafică, linii mult mai fine, imagini mai reale, mai multe, s-a schimbat formatul și numărul paginilor.

Bibliografie

1. Biblioteca Națională a Cărții (din fondul bibliotecii au fost selectate și analizate mai multe ziare printre care: „Moldova Suverană”, „Moldova socialistă” din perioada 1960-2010).
2. Brielmaier, P., Wolf, E., *Ghid de tehnoredactare*, România, Editura Polirom, 1999.
3. *Sigur nu știai asta, unde a aparut primul ziar din lume*. Resursă disponibilă: http://www.obiectiv.info/sigur-nu-stiai-asta-unde-a-aparut-primul-ziar-din-lume_36619.html.